

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПРИКЛАДНЕ МОДЕЛЮВАННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ»

Лектор курсу			Осмятченко Володимир Олександрович, професор, доктор економічних наук, професор кафедри економіки і підприємництва		Контактна інформація лектора (e-mail), сторінка курсу в GWE		e-mail: v.osmiatchenko@duikt.edu.ua https://classroom.google.com/c/NzE5NDUyNDU3Nzgxcjc=clcweee	
Галузь знань					Рівень вищої освіти		магістр	
Спеціальність					Семестр		2	
Освітня програма					Тип дисципліни		Вибіркова	
Обсяг:	Кредитів ECTS	Годин	За видами занять:					
			Лекцій	Семінарських занять	Практичних занять	Лабораторних занять	Самостійна підготовка	
	5	150	18	-	36	-	96	

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Взаємозв'язок у структурно-логічній схемі

Мета курсу:	Сформувати системи теоретичних знань і практичних навичок щодо виділення, опису, графічного моделювання, аналізу та оптимізації бізнес-процесів підприємства для підвищення ефективності та конкурентоспроможності організацій.							
У результаті вивчення дисципліни здобувач має знати:					У результаті вивчення дисципліни здобувач має вміти:			
- Сутність та класифікацію бізнес-процесів підприємства, їх склад, межі, входи, виходи та ключові показники ефективності. - Принципи та методології процесного управління, а також стандарти та нотації моделювання. - Структуру різних типів бізнес-моделей (ресурсної, інформаційної, матричної) та логіку їх взаємозв'язку в загальній архітектурі організації. - Методи оптимізації, аналізу та реінжинірингу бізнес-процесів. - Функціональні можливості сучасних програмних продуктів для проектування та автоматизації процесів.					- Виділяти, ідентифікувати та описувати бізнес-процеси реального підприємства, визначати їх власників та межі взаємодії. - Розробляти наочні графічні моделі процесів «As-Is» у сучасних програмних середовищах відповідно до вимог обраної нотації. - Аналізувати якість процесів, знаходити дублюючі функції, часові затримки, невинновдані витрати та технологічні розриви. - Проектувати оптимізовані моделі «To-Be» з використанням інструментів автоматизації та цифровізації. - Формувати матриці відповідальності та пов'язувати організаційну структуру підприємства з його функціональними процесами.			

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Тема, опис теми	Вид заняття	Оцінювання за тему	Форми і методи навчання/питання до самостійної роботи
РОЗДІЛ 1. АНАЛІЗ ТА ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ			
Тема 1. Бізнес-процеси, їх характеристика <u>Рекомендовані джерела:</u> 1- 10			

Заняття 1.1 Бізнес-процеси, їх характеристика	Лекція 1 2 год		Пояснювально-ілюстративний, лекція-візуалізація, бліц опитування
Заняття 1.2. Взаємозв'язок між бізнес-моделлю і стратегією. Заняття 1.3. Ідентифікація елементів бізнес-процесу: визначення меж, входів, виходів, постачальників та споживачів	Практичне заняття 1 4 год	9 бали	Усне опитування, виконання завдань та практичне застосування знань і вмінь.
Тема 2. Управління бізнес-процесами <u>Рекомендовані джерела:</u> 1-10			
Заняття 2.1 Управління бізнес-процесами	Лекція 2 2 год		Пояснювально-ілюстративний, лекція-візуалізація, бліц опитування
Заняття 2.2. Схеми взаємозв'язків бізнес-процесів Заняття 2.3. Методичний апарат та інструментарій бізнес-моделювання;	Практичне заняття 2 4 год	9 бали	Усне опитування, виконання завдань на практичне застосування знань і вмінь
Тема 3. Основи моделювання бізнес-процесів на основі сучасних програмних продуктів <u>Рекомендовані джерела:</u> 1-10			
Заняття 3.1 Основи моделювання бізнес-процесів на основі сучасних програмних продуктів	Лекція 3 2 год		Пояснювально-ілюстративний, лекція-візуалізація, бліц опитування
Заняття 3.2. Механізми та інструменти сучасних методологій моделювання бізнес-процесів підприємства Заняття 3.3. Сучасні програмні продукти, які використовуються в моделюванні.	Практичне заняття 3 4 год	9 бали	Усне опитування, виконання завдань на практичне застосування знань і вмінь.
Тема 4. Ресурсна бізнес- модель підприємства <u>Рекомендовані джерела:</u> 1–10			
Заняття 4.1 Ресурсна бізнес- модель підприємства	Лекція 4 2 год		Пояснювально-ілюстративний, лекція-візуалізація, бліц опитування
Заняття 4.2. • Ідентифікація, класифікація та інвентаризація ресурсів організації у виконанні бізнес-процесів. Заняття 4.3. Побудова моделі ресурсного оточення бізнес-процесу та розробка карт завантаження матеріально-технічних і людських ресурсів	Практичне заняття 4 4 год	9 балів	Усне опитування, виконання завдань на практичне застосування знань і вмінь.
Тема 5. Інформаційна бізнес-модель підприємства <u>Рекомендовані джерела:</u> 1–10			
Заняття 5.1 Інформаційна бізнес-модель підприємства	Лекція 5 2 год		Пояснювально-ілюстративний, лекція-візуалізація, бліц опитування
Заняття 5.2. Основні поняття і елементи інформаційної бізнес-моделі Заняття 5.3. Інформаційне середовище економічної діяльності підприємств	Практичне заняття 5 4 год	9 балів	Усне опитування, виконання завдань на практичне застосування знань і вмінь, тестування

Тема 1. Бізнес-процеси, їх характеристика Тема2. Управління бізнес-процесами Тема3. Основи моделювання бізнес-процесів на основі сучасних програмних продуктів Тема4. Ресурсна бізнес- модель підприємства Тема 5 Інформаційна бізнес-модель підприємства	Самостійна робота		
	10 год	2 бали	1. Комунікаційні бар'єри на стиках взаємодії різних підрозділів компанії.
	11 год	2 бали	2. Аналіз концепції управління бізнес-процесами (BPM)
	11 год	2 бали	3. Специфікація нотації BPMN 2.0 та базові відмінності між типами подій та логічними операторами
	11 год	2 бали	4. Критичний ресурс та стратегії мінімізації втрат.
	11 год	2 бали	5. роль класичної концепції CRUD при проектуванні інформаційних потоків
РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ТА ПРОЄКТУВАННЯ ЦІЛЬОВИХ МОДЕЛЕЙ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ			
Тема 6. Матрична бізнес-модель підприємства Рекомендовані джерела: 1–10			
Заняття 6.1. Матрична бізнес-модель підприємства	Лекція 6 2 год		Пояснювально-ілюстративний, лекція-візуалізація, бліц опитування
Заняття 6.2. Економічні матричні моделі в оцінці ефективності діяльності підприємства	Практичне заняття 6 4 год	9 балів	Усне опитування, виконання завдань на практичне застосування знань і вмінь.
Заняття 6.3.			
Тема 7. Оптимізація бізнес - процесів підприємства Рекомендовані джерела: 1 - 10			
Заняття 7.1. Оптимізація бізнес - процесів підприємства	Лекція 7 2 год		Пояснювально-ілюстративний, лекція-візуалізація, бліц опитування
Заняття 7.2. Аналіз моделі «As-Is»	Практичне заняття 7 4 год	9 балів	Усне опитування, виконання завдань на практичне застосування знань і вмінь, тестування
Заняття 7.3. Аудит ефективності бізнес-процесу: розрахунок вартості та тривалості операцій до впровадження змін.			
Тема 8. Імітаційне моделювання та вартісний аналіз бізнес-процесів Рекомендовані джерела: 1 -10			
Заняття 8.1 Імітаційне моделювання та вартісний аналіз бізнес-процесів	Лекція 8 2 год		Пояснювально-ілюстративний, лекція-візуалізація, бліц опитування
Заняття 8.2. Проведення функціонально-вартісного аналізу бізнес-процесу для виявлення прихованих витрат	Практичне заняття 8 4 год	9 балів	Усне опитування, виконання завдань на практичне застосування знань і вмінь.
Заняття 8.3. Розробка та запуск динамічної імітаційної моделі процесу			
Тема 9. Реінжиніринг та проєктування бізнес-процесів «To-Be» Рекомендовані джерела: 1–10			
Заняття 9.1 Реінжиніринг та проєктування бізнес-процесів «To-Be»	Лекція 9 2 год		Пояснювально-ілюстративний, лекція-візуалізація, бліц опитування

Заняття 9.2. Розробка альтернативної моделі «То-Ве» для неефективного процесу з використанням методів виключення та паралельного виконання Заняття 9.3. Формування регламенту оновленого бізнес-процесу	Практичне заняття 9 4 год	10 балів	Усне опитування, виконання завдань на практичне застосування знань і вмінь, тестування
Тема 6. Матрична бізнес-модель підприємства Тема 7. Оптимізація бізнес-процесів підприємства Тема 8. Імітаційне моделювання та вартісний аналіз бізнес-процесів Тема 9. Реінжиніринг та проектування бізнес-процесів «То-Ве»	Самостійна робота		
	10 год	2 бали	6. Особливості використання матриць розподілу відповідальності та типові помилки при закріпленні функцій
	10 год	2 бали	7. Стратегія радикального перепроєктування бізнес-процесів за Майклом Хаммером
	10 год	2 бали	8. Сутність та математична основа методу функціонально-вартісного аналізу.
	11 год	2 бали	9. Концепція «чистого аркуша» (Greenfield) при проектуванні бізнес-процесів
МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ			
Мультимедійний проектор, маркерна дошка і екран. Комп'ютерний клас для проведення практичних занять. Програмне забезпечення: ОС Windows, MS Office, доступ до онлайн-додатків, періодичних видань та інших інтернет-джерел, до електронної бібліотеки ДУІКТ, до віртуального навчального середовища Google Workspace for Education, інформації сайту Університету.			
ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ			
1 Осмятченко В.О., ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС. Актуальні питання у сучасній науці № 7(13) (2023); С. 60-74 Режим доступу до журн.: http://perspectives.pp.ua/index.php/sn/article/view/5405 2. Осмятченко В. О. Удосконалення підготовки майбутніх фахівців з обліку та оподаткування через реалізацію концепції дуальної освіти. Бізнес Інформ. 2019. №10. С. 177–183. 3. Осмятченко В.О., Імплементация європейських цінностей та технологій оподаткування в Україні за заг. ред., В.Л. Андрущенка ав.к. В.О. Осмятченка, Я.О. Ізмайлова, Ю.В. Панура, Т.В. Тучак Монографія. УДФСУ. 2020. 326с. 4. Згурська О.М., Сьомкіна Т.В., Гужавіна І.В. Методологічні засади управління прибутком торговельного підприємства Економіка. Менеджмент. Бізнес. 2020. № 1 5. Мартиненко М. О., Гавриш О. М., Федюнін С. А., Бізнес-планування та його роль в стратегічному управлінні підприємств зв'язку. Збірник наукових праць «Економічний простір». 2020. № 156. С. 120–123. 6. Осмятченко В.О., Грабарев А.В., Мозговий С.А., Дербенцев В.Д., Грицак Н.Ю. Етапи впровадження прикладного програмного забезпечення в навчальний процес// Science and innovation of modern world. Proceedings of the 11th International scientific and practical conference. Cognum Publishing House. London, United Kingdom. 2023. Pp. 276-280. URL: https://sci-conf.com.ua/xi-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-science-and-innovation-of-modern-world-13-15-07-2023-london-velikobritaniya-arhiv/ 7. Поканевич Ю.В., Корчан І.О. РЕІНЖІНІРІНГ БІЗНЕС- ПРОЦЕСІВ (НА ПРИКЛАДІ ЛОГІСТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ) Наукові праці ДонНТУ. Серія: економічна. №1(33), 2026 УДК 330.131.7; 368.025.6 JEL Classification: D 81, G32, M 31, http://doi.org/10.31474/1680-0044-2026-1(33)-44-52 8. Гусєва О. Ю., Поканевич Ю. В. Інноваційні методи управління бізнес-процесами у цифровій економіці. Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту: зб. наук. праць. 2025. № 1–2. С. 104 – 113. DOI: http://doi.org/10.31767/nasoa.1-2-2025.08 9. Гусєва О. Ю., Поканевич Ю. В., Бойко А. О. Концептуальні засади розвитку бізнес- процесів підприємства на основі цифрових трансформацій. «Економіка. Менеджмент. Бізнес». № 3(46). 2024. С. 17-21. https://journals.dut.edu.ua/index.php/emb/article/view/3013/2915 10. Поканевич Ю. В., Кіндратенко О.П. Концептуальні засади розвитку бізнес- процесів підприємства на основі цифрових трансформацій. «Економіка. Менеджмент. Бізнес». № 3(50). 2025. С. 69-76. https://journals.dut.edu.ua/index.php/emb/article/view/3013/2915			

ПОЛІТИКА КУРСУ («ПРАВИЛА ГРИ»)

- Курс передбачає роботу в колективі.
- Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.
- Освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій і практичних занять, а також самостійну роботу.
- Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.
- Якщо здобувач відсутній з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача.
- За ініціативою викладача зміст даного курсу оновлюється щорічно, враховуючи зміни у законодавстві України, наукові досягнення за тематикою освітньої компоненти. Здобувачі також можуть долучатись до оновлення дисципліни шляхом подання пропозицій викладачу.
- Здобувачі мають право на перезарахування результатів навчання набутих у неформальній та інформальній освіті згідно «Положення про неформальну освіту Державного університету інформаційно-комунікаційних технологій» https://duikt.edu.ua/uploads/p_447_35048489.pdf

Правила академічної доброчесності

- Здобувачі освіти у своїй навчальній діяльності зобов'язані дотримуватися цінностей, принципів і правил академічної доброчесності.
- Кожне навчальне завдання має бути виконане самостійно, крім випадків, коли його виконання передбачає участь декількох осіб або правилами виконання відповідних завдань дозволено отримання допомоги від інших осіб, використання допоміжних матеріалів та засобів, мережі Інтернет тощо.
- Кожен здобувач освіти у разі використання у своєму академічному творі результатів інтелектуального творіння інших авторів (текстів, ідей, розробок, тверджень, відомостей, думок тощо) зобов'язаний зробити посилання на відповідне джерело інформації.
- Навчальна робота може включати (повністю або частково) попередню навчальну роботу здобувача освіти лише у тому випадку, якщо це прямо дозволено умовами навчального завдання.
- В аудиторії здобувачі не допускаються до списування та обману – за порушення принципів академічної доброчесності викладач може накладати санкції: зниження балів, повернення роботи на доопрацювання, не допущення до захисту роботи та ін.
- Здобувачі можуть ознайомитися із Кодексом академічної доброчесності Державного університету інформаційно-комунікаційних технологій на сторінці сайту: https://duikt.edu.ua/uploads/p_447_96297052.pdf?2

КРИТЕРІЇ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Використовується накопичувальна (100 бальна) система оцінювання. Поточна успішність складається з успішності за активність під час лекцій, роботу на практичних заняттях, виконання завдань під час самостійної роботи. Всі завдання оцінюються відповідно вимог щодо змістовності та встановлених строків виконання і їх здачі. Якщо студента не допущено до складання заліку, як такого, що не виконав індивідуальний план, йому надається час до перескладання для виконання всіх вимог допуску. Студент має право на два перескладання. При повторному перескладанні заліку його у студента може приймати комісія, яка створюється директором ННІМП. Оцінка комісії є остаточною. У випадку отримання студентом 0 балів (неприйнятно), що тягне відрахування за невиконання навчального плану.

Для отримання додаткових балів, студент повинен надати копію сертифіката або друкованої публікації чи письмове повідомлення видавця, про прийняття до друку публікації. Тематика публікації (вебінара, курсу) повинна відповідати змісту дисципліни, при цьому студенту зараховується додаткові бали замість балів за виконання суміжних за тематикою практичних робіт. Максимальна кількість додаткових балів, що можуть бути зараховані за дисципліну – 10 балів.

Разом це є підсумковою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни. Максимальна кількість балів – 100, мінімальна кількість балів – 60.

Форми контролю/Види навчальної роботи	Оцінювання
ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ:	
<i>Робота на заняттях, у т.ч.</i>	
участь у експрес-опитуванні	за кожну правильну відповідь - 0,25 бали
доповідь з презентацією за тематикою самостійної роботи	за кожну презентацію (реферат) максимум - 8 балів (оцінка залежить від повноти розкриття теми, якості інформації, самостійності та креативності матеріалу, якості презентації і доповіді)
усне опитування, рішення практичних задач	за кожну правильну відповідь – 2,0 бали
участь у обговоренні ситуаційного завдання	за кожну правильну відповідь – 1,0 бали
участь у діловій грі, навчальній дискусії	за кожну участь - 0,5 бали

Додаткова оцінка за видами діяльності за тематикою дисципліни			
<i>Участь у вебінарах, тренінгах</i>		за кожні 0,1 кредити (3 год.) участі з отриманням сертифікату - 3 бали	
<i>Тези доповіді за участю у конференції</i>		за кожні тези, які опубліковані - 3 бали	
<i>Стаття у виданні в Україні</i>		за кожну статтю, яка опублікована - 5 балів	
<i>Стаття у іноземному виданні</i>		за кожну статтю, яка опублікована - 10 балів	
ПІДСУМКОВЕ ОЦІНЮВАННЯ:		диференційований залік	Згідно критеріїв оцінювання
бали	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка /запис в екзаменаційній відомості
90-100	Студент демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає силабусу дисципліни, правильно й обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях. Вміє реалізувати теоретичні положення дисципліни в практичних розрахунках, аналізувати та співставляти дані об'єктів діяльності фахівця на основі набутих з даної та суміжних дисциплін знань та умінь. Знає сучасні технології та методи розрахунків з даної дисципліни. За час навчання при проведенні практичних занять, при виконанні індивідуальних / контрольних завдань проявив вміння самостійно вирішувати поставлені завдання, активно включатись в дискусії, може відстоювати власну позицію в питаннях та рішеннях, що розглядаються. Зменшення 100-бальної оцінки може бути пов'язане з недостатнім розкриттям питань, що стосується дисципліни, яка вивчається, але виходить за рамки об'єму матеріалу, передбаченого силабусом, або студент проявляє невпевненість в тлумаченні теоретичних положень чи складних практичних завдань	Високий Повністю забезпечує вимоги до знань, умінь і навичок, що викладені в силабусі дисципліни. Власні пропозиції студента в оцінках і вирішенні практичних задач підвищує його вміння використовувати знання, які він отримав при вивченні інших дисциплін, а також знання, набуті при самостійному поглибленому вивченні питань, що відносяться до дисципліни, яка вивчається.	Відмінно / Зараховано (А)
82-89	Студент демонструє гарні знання, добре володіє матеріалом, що відповідає силабусу дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач, але допускає окремі неточності. Вміє самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною. Знає сучасні технології та методи розрахунків з даної дисципліни. За час навчання при проведенні практичних занять, при виконанні індивідуальних / контрольних завдань та поясненні прийнятих рішень, дає вичерпні пояснення	Достатній Забезпечує студенту самостійне вирішення основних практичних задач в умовах, коли вихідні дані в них змінюються порівняно з прикладами, що розглянуті при вивченні дисципліни	Добре / Зараховано (В)
75-81	Студент в загальному добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, що відповідає силабусу дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати при вирішенні типових практичних завдань, але допускає окремі неточності. Вміє пояснити основні положення виконаних завдань та дати правильні відповіді при зміні результату при заданій зміні вихідних параметрів. Помилки у відповідях/ рішеннях/ розрахунках не є системними. Знає характеристики основних положень, що мають визначальне значення при проведенні практичних занять, при виконанні індивідуальних / контрольних завдань та поясненні прийнятих рішень, в межах дисципліни, що вивчається.	Достатній Конкретний рівень, за вивченим матеріалом силабусу дисципліни. Додаткові питання про можливість використання теоретичних положень для практичного використання викликають утруднення.	Добре / Зараховано (С)
67-74	Студент засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений силабусом дисципліни, та розуміє постановку стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень. Розуміє основні положення, що є визначальними в курсі, може вирішувати подібні завдання тим, що розглядалися з викладачем, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усувати за допомогою викладача.	Середній Забезпечує достатньо надійний рівень відтворення основних положень дисципліни	Задовільно / Зараховано (D)
60-66	Студент має певні знання, передбачені в силабусі дисципліни, володіє основними положеннями, що вивчаються на рівні, який визначається як мінімально допустимий. З використанням основних теоретичних положень, студент з труднощами пояснює правила вирішення практичних/розрахункових завдань дисципліни. Виконання практичних / індивідуальних / контрольних завдань значно формалізовано: є відповідність алгоритму, але відсутнє глибоке розуміння роботи та взаємозв'язків з іншими дисциплінами	Середній Є мінімально допустимим у всіх складових силабусу дисципліни	Задовільно / Зараховано (Е)

35-59	Студент може відтворити окремі фрагменти з курсу. Незважаючи на те, що силабус дисципліни студент виконав, працював він пасивно, його відповіді під час практичних робіт в більшості є невірними, необґрунтованими. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у студента відсутні.	Низький Не забезпечує практичної реалізації задач, що формуються при вивченні дисципліни	Незадовільно з можливістю повторного складання) / Не зараховано (FX) <i>В залікову книжку не представляється</i>
0-34	Студент повністю не виконав вимог силабусу навчальної дисципліни. Його знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними. Студент не допущений до здачі заліку	Незадовільний Студент не підготовлений до самостійного вирішення задач, які окреслює мета та завдання дисципліни	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням / Не допущений (F) <i>В залікову книжку не представляється</i>